

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/74/2024
Identifikačné číslo spisu:	3619201514
Dátum vydania rozhodnutia:	22.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumanu
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3619201514.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a členov senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a JUDr. Branislava Kráľa v spore žalobkyne: Q. V. Q., nar. XX. P. XXXX, bytom Š. XX/X, W. proti žalovaným: 1/ V. W. X., nar. XX.Y. XXXX, bytom M. X, W., právne zastúpenému JUDr. Igorom Gažíkom, advokátom so sídlom v Prievidzi, Bojnická cesta č. 7, 2/ M. X., nar. XX.P. XXXX, bytom M. X, W., 3/ J. L. X., nar. XX.Q. XXXX, bytom M. X, W., o zaplatenie 16 458,96 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp.zn. 10C/16/2016, o dovolaní žalovaného 1/ a dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 19. decembra 2023, č.k. 5Co/113/2022-650, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného 1/ z a m i e t a .

Dovolanie žalobkyne z a m i e t a .

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trenčíne (ďalej „odvolací súd“) výrokom II. zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza zo dňa 22.novembra 2019, č.k.10C/16/2016-318 vo výrokoch I., II. tak, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 14.052,43 eur s úrokom z omeškania, a to 5,05 % ročne zo sumy 122,40 eur od 16.12.2015 do zaplatenia, 5,05 % ročne zo sumy 260 eur od 16.1.2016 do zaplatenia, 5,05 % ročne zo sumy 260 eur od 16.2.2016 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.3.2016 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.4.2016 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.5.2016 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.6.2016 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.7.2016 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.8.2016 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.9.2016 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.10.2016 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.11.2016 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.12.2016 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.1.2017 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.2.2017 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.3.2017 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.4.2017 do zaplatenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.5.2017 do zaplatenia, 5

% ročne zo sumy 260 eur od 16.6.2017 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.7.2017 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 539,05 eur od 10.08.2017 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.8.2017 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.9.2017 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.10.2017 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.11.2017 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.12.2017 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.1.2018 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.2.2018 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.3.2018 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.4.2018 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.5.2018 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.6.2018 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.7.2018 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.8.2018 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.9.2018 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.10.2018 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.11.2018 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.12.2018 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.1.2019 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.2.2019 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.3.2019 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.4.2019 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.5.2019 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.6.2019 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.7.2019 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.8.2019 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.9.2019 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 260 eur od 16.10.2019 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 473,86 eur od 12.02.2019 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 1.311,99 eur od 07.05.2019 do zaplattenia, 5 % ročne zo sumy 2.233,68 eur od 24.10.2019 do zaplattenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Odvolací súd (výrok III.) vo výroku III. o zamietnutí žaloby žalobkyne voči žalovaným 2/ a 3/ napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Ďalej odvolací súd výrokom IV., rozhodol, že žalobkyňa má proti žalovanému 1/ nárok na náhradu trov prvoinštatného a odvolacieho konania v rozsahu 100%, výrokom V. rozhodol, že žalovaní 2/ a 3/ majú proti žalobkyni nárok na náhradu trov prvoinštatného a odvolacieho konania v rozsahu 100%. Podľa výroku VI. má žalovaný 1/ proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 70,76% a výrokom VII. odvolací súd rozhodol, že žalovaným, 2/ a 3/ proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

2. Predmetom odvolacieho konania zostal nárok žalobkyne o zaplattenie sumy 14.052,43 eur s príslušenstvom za obdobie od 16.11.2015 do 31.10.2019 za užívanie jej spoluvlastníckeho podielu žalovanými 1/, 2/, 3/. Z obsahu spisu vyplývalo, že žalobkyňa a žalovaný 1/ boli každý v podiele 1-ica podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX v k. ú. M. R., a to pozemkov parc. č. XX a č. XX, rodinného domu so súpisným číslom XXX, postaveným na pozemku parc. č. XX do 16.11.2015. Podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaného 1/ vzniklo na základe darovacej zmluvy uzavretej dňa 04.11.1991 medzi darcami - dovtedajšími bezpodielovými spoluvlastníkmi M. X.Č., otcom žalovaného 1/ a jeho manželkou Ľ. X., matkou žalobkyne a žalovaného 1/ na strane jednej a žalobkyňou a žalovaným 1/, ako obdarovanými na strane druhej, pričom v tejto zmluve bolo dohodnuté, že darcovia si k predmetným nehnuteľnostiam ponechávajú právo doživotného bývania v rozsahu najmenej jednej izby s príslušenstvom, pričom toto právo nebude vyznačené ako ťarcha na uvedených nehnuteľnostiach. Dňa 07.10.2015 žalovaný 1/ previedol svoj spoluvlastnícky podiel darom na svojich rodičov, t. j. na žalovaných 2/ a 3/, ktorí sú od povolenia vkladu vlastníckeho práva t. j. od 16.11.2015 podielovými spoluvlastníkmi podielu na nehnuteľnostiach v LV č. XXX v k. ú. M. R., každý v 1/4-ine. Žalobkyňa bývala v rodinnom dome a užívala nehnuteľnosti, ku ktorým má spoluvlastnícke právo do roku 2004, kedy z tohto domu odišla v dôsledku nezhôd so žalovanými 2/, 3/. Od roku 2004 až doposiaľ žalobkyňa neužíva svoj spoluvlastnícky podiel 1/2-ica nehnuteľnosti pre vážne narušené vzájomné vzťahy so žalovanými 1/, 2/, 3/. Odvolací súd zdôraznil to, čo konštatoval po zopakovaní dokazovania v predchádzajúcom rozhodnutí, v ktorom okrem iného vyslovil, že výsluchom žalovanej 3/ pred súdom prvej inštancie dňa 23.10.2019, ako aj z výpovedí strán sporu vo veci sp. zn. 12C/18/2015 bolo preukázané, že žalovaní 1/, 2/, 3/ bývajú v rodinnom dome, užívajú celú nehnuteľnosť spoločne, teda aj spoluvlastnícky podiel žalobkyne, pričom po odchode žalobkyne zo spoločnej domácnosti (r. 2004) k žiadnej dohode o bezplatnom užívaní jej spoluvlastníckeho podielu medzi stranami sporu nedošlo. Čo sa týka námietky žalovaných 1/, 2/, 3/, že žalobkyni nebránia užívať jej spoluvlastnícky podiel, túto námietku odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobkyňa nemôže užívať svoj spoluvlastnícky podiel pre vážne narušené vzájomné vzťahy medzi stranami sporu, pričom žalovaní po odchode žalobkyne zo spoločnej domácnosti vymenili zámky na vchodových

dverách. Obrana žalovaných 1/, 2/, 3/ je v tom smere celkom nedôvodná, keďže súdna prax už dospela k záveru, že dôvod, pre ktorý spoluvlastník spoločnú vec neužíva nie je právne významný a rovnako tak nie je významné ani prípadné užívanie veci treťou osobou. Ak existujúce pomery neumožňujú niektorému spoluvlastníkovi plnú realizáciu práva podieľať sa na užívaní veci v miere zodpovedajúcej jeho podielu, náleží mu za to primeraná náhrada (okrem prípadu, že by medzi spoluvlastníkmi došlo dohode o bezplatnom užívaní celej veci, viď napríklad rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 Cdo 184/2010). V danej veci bolo preukázané, že žalovaní 1/, 2/, 3/ po odchode žalobkyne z nehnuteľnosti fakticky užívajú celú spoločnú vec, teda aj v tej časti (ideálny podiel), ktorá patrí do spoluvlastníckeho podielu žalobkyne bez dohody o bezplatnom užívaní.

3. Odvolací súd bol podľa § 455 CSP v ďalšom konaní viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení č. k. 7Cdo 285/2021-537 zo dňa 24. augusta 2022, ktorým bol zrušený rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/16/2020-452 zo dňa 26. mája 2021 vo výroku o uložení povinnosti žalovaných 1/, 2/, 3/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni sumu 14.052,43 eur s príslušenstvom konštatoval, že vzhľadom na bod 5 darovacej zmluvy zo dňa 04.11.1991, podľa ktorého mali žalovaní 2/, 3/ právo doživotného bezplatného bývania a užívania predmetných nehnuteľností, ktoré im bude zabezpečené minimálne v 1 izbe s použitím príslušenstva, existencia tejto zmluvy bráni vo vzťahu k žalovaným 2/, 3/ vzniku práva žalobkyne na odplatu za užívanie jej spoluvlastníckeho podielu. Pokiaľ ide o užívanie spoluvlastníckeho podielu žalobkyne žalovaným 1 /, toto bolo preukázané. Vzhľadom na závery najvyššieho súdu len na strane žalovaného 1/ vzniklo za obdobie od 16.11.2015 do 31.10.2019 bezdôvodné obohatenie, ktoré je povinný žalobkyni vydať.

4. Pokiaľ išlo o výšku bezdôvodného obohatenia, odvolací súd poukazoval na svoje predchádzajúce rozhodnutie, ktoré v tejto otázke zostalo argumentáciou najvyššieho súdu nedotknuté. Výšku bezdôvodného obohatenia žalobkyňa preukazovala znaleckými posudkami č. 39/2015, č. 44/2017, č. 47/2019, čo sa týka výšky nájomu pozemkov v mieste obvyklú za podiel 1-ica a výšku podielu 1-ica na nehnuteľnosti prepočtom na základe internetovej ponuky, pričom žalovaný 1/ túto výšku ani jej výpočet nenamietal, preto ju odvolací súd považoval za nespornú a priznal žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo vzťahu k žalovanému 1/ za obdobie 16.11.2015 do 31.10.2019 v sume 14.052,43 eur tak, ako žiadala. Žalobkyňa vyzývala žalovaného 1/ výzvou, ktorá je súčasťou spisu 12C/18/2015, na platenie mesačnej náhrady 260,- eur vždy do 15.dňa v mesiaci od 1.3.2015 do budúca, pričom žalovaný 1/ túto výzvu prevzal, preto žalovaný 1/ je povinný v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojitosti s § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. platiť žalobkyni aj úroky z omeškania vždy od 16. dňa v mesiaci tak, ako vyplýva z výrokovej časti tohto rozsudku. Čo sa týka nárokov žalobkyne na zaplatenie sumy 473,86 eur je žalovaný 1/ povinný v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojitosti s § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. platiť žalobkyni úroky z omeškania odo dňa nasledujúceho po doručení rozšírenej žaloby, t.j. odo dňa 12.02.2019, zo sumy 1.311,99 eur odo dňa nasledujúceho po doručení rozšírenej žaloby žalovanému 1/ t. j. odo dňa 07.05.2019 a zo sumy 2.233,68 eur odo dňa nasledujúceho po doručení rozšírenej žaloby žalovanému 1/, t. j. odo dňa 24.10.2019 tak, ako vyplýva z výrokovej časti tohto rozsudku.

5. Pre obdobie užívania podielu žalobkyne žalovanými 2/, 3/ do 16.11.2015 platilo, že žalovaní 2/, 3/ boli oprávnení užívať predmetné nehnuteľnosti podľa čl. 5 darovacej zmluvy zo dňa 04.11.1991 v rozsahu stanovenom - minimálne v jednej izbe s použitím príslušenstva. Rozsah užívania bol teda do 16.11.2015 vymedzený iba spodnou hranicou, t.j. ako minimálny. Obmedzenie užívania, prípadne výhrada užívania v prospech inej osoby neboli dohodnuté. Preto podľa obsahu zmluvy im vyplývalo oprávnenie užívať celý predmet zmluvy. Existencia tejto zmluvy bráni vo vzťahu k žalovaným 2/, 3/ vzniku práva žalobkyne na odplatu za užívanie jej spoluvlastníckeho podielu. Po 16.11.2015, kedy sa žalovaní 2/, 3/ stali podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti každý v 1-ine (žalovaný 1/ previedol naspäť na nich svoj spoluvlastnícky podiel) došlo k splynutiu práv iba v rozsahu nadobudnutého podielu. Splynutie práv je limitované rozsahom užívacích práv, ktoré spolu splynuli, čo znamená, že po 16.11.2015 vykonávali žalovaní 2/, 3/ užívacie práva čiastočne z titulu ich spoluvlastníckych podielov a čiastočne z titulu dohody v pôvodnej darovacej zmluve z roku 1991. Žalovaným 2/ , 3/ teda zostalo právo doživotného užívania v rozsahu

stanovenom v zmluve zo dňa 04.11.1991 vo vzťahu k podielu žalobkyne aj po 16.11.2015, kedy sa znova stali podielovými spoluvlastníkmi pôvodného podielu žalovaného 1/. Vzhľadom na uvedené žalobkyňa nemá voči žalovaným 2/, 3/ právo na zaplatenie peňažnej náhrady za užívanie jej spoluvlastníckeho podielu ani po 16.11.2015.

6. K námietkam o platnosti darovacej zmluvy zo dňa 04.11.1991 sa odvolací súd vyjadril už v predchádzajúcom rozhodnutí, a preto iba zopakoval, že čo sa týka absolútnej neplatnosti tejto zmluvy, odvolací súd nezistil dôvody jej neplatnosti, pričom zmluva bola podrobená prieskumu aj v predchádzajúcich súdnych konaniach, v ktorých rovnako nebola konštatovaná jej absolútna neplatnosť a bola vzatá za základ aj pre rozhodnutia o nárokoch žalobkyne vychádzajúcich z jej spoluvlastníctva nadobudnutého práve na základe tejto zmluvy. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. , II. vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Vo výroku III. o zamietnutí žaloby žalobkyne voči žalovaným 2/ , 3/ napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd v závere odôvodnil výroky o trovách konania.

7. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali v zákonnej lehote dovolania žalovaný 1/ v zastúpení advokátom a žalobkyňa .

8. Žalovaný 1/ v zastúpení advokátom podal v zákonnej lehote dovolanie. Uviedol, že proti rozsudku krajského súdu zo dňa 19.12.2023, sp. zn. 5Co/I 13/2022 podáva dovolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu v zákonom stanovenej lehote podľa § 419 Civilného sporového poriadku a navrhuje uvedené rozhodnutie v zmysle § 449 CSP v celom rozsahu zrušiť, vrátiť vec na nové konanie a rozhodnutie súdu nižšej inštancie. Dovolací súd podľa obsahu dovolania ustálil, že smeruje proti výroku II. krajského súdu, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza zo dňa 22.novembra 2019, č.k.10C/16/2016-318 vo výrokoch I., II. tak, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobkyňi sumu 14.052,43 eur s príslušenstvom.

9. Prípustnosť dovolania žalovaný 1/ odôvodnil s poukazom na § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej CSP) s tým, že súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil ako strane, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva, v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Za porušenie práva na spravodlivý proces považuje arbitrárne rozhodnutia súdu a rozhodnutia bez primeraného odôvodnenia.

10. Ďalej prípustnosť dovolania odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 421 ods. 1, písm. CSP, s tým, že dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

11. Žalovaný 1/ v prvom rade namietal spôsob posúdenia neplatnosti právneho úkonu - darovacej zmluvy. V konaní sa žalobkyňa domáhala svojich práv titulom podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, ktoré nadobudla darovacou zmluvou zo dňa 4.11.1991. Vo výpovedi dňa 15.11.2017 žalobkyňa tvrdila, že v záujme domáceho klúdu podpísala čo jej bolo predložené a neskôr tieto tvrdenia v písomných podaniach zopakovala s tým, že zmluvu podpísala pod nátlakom a nie dobrovoľne (napr. podanie zo dňa 12.12.2019). Túto skutočnosť namietol i žalovaný v 1/ rade v podaní z 15.1.2020 a podaniach nasledujúcich a navrhoval súdu, aby o nej riadne rozhodol. Odvolací súd v predchádzajúcom rozhodnutí zo dňa 26.05.2021 uviedol: „Čo sa týka absolútnej nepla tejto zmluvy, odvolací súd konštatuje, že nezistil jej dôvody, pričom táto zmluva bola podrobená prieskumu aj v predchádzajúcich konaniach, v ktorých rovnako nebola konštatovaná absolútna neplatnosť.“ Uvedený záver je formálny, arbitrárny a nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Najmä vytýka, súd neuviedol aké dôkazy boli vykonané, ako ich výhod ako ustálil skutkový stav. V spise je založený ako jediný dôkaz - vyjadrenie žalobkyne, že zmluva bola uzavretá pod nátlakom a teda je v zmysle § 37 ods. 1) Občianskeho zákonníka absolútne neplatná. Žalobkyňa tiež namietala prípadnú neplatnosť schválenia úkonu prijatia

daru za neho v čase, keď bol maloletý. Súd si ani nevyžiadal spis štátneho notárstva, aby posúdil či zákon bol dodržaný. Súd neuviedol v ktorých konaniach bola zmluva podrobená prieskumu.

12. Vada postupu súdu podľa § 420 písm. f) CSP ako dôvod prípustnosti dovolania a tiež ako dôvod, spočívala v nedostatočnom odôvodnení rozsudku, v nevykonaní riadneho dokazovania na platnosť darovacej zmluvy, v ustálení skutkového stavu v rozpore s jediným vykonaným dôkazom. V prípade ak súd prihliadol na iné vyriešenie predbežnej otázky mal uviesť v ktorých konaniach sa tak stalo a vykonať riadne dokazovanie s použitím dôkazov z iných konaní.

13. Za druhý dôvod dovolania označil vykonávanie dôkazov pred súdom druhej inštancie. S poukazom na § 421 písm. a) CSP uviedol, že krajský súd vo svojom rozhodnutí odkázal na skutkový stav, ktorý bol zistený, resp. prehodnotený na pojednávaní dňa 05.05.2021. Na tomto pojednávaní súd riadne nevykonával dokazovanie v zmysle ustálenej súdnej praxe keď namiesto vypočutia svedkov vykonal len oboznámenie listín zo spisu. Uvedená vada je o to vážnejšia, že k zmene skutkového stavu (rozsah ním užívanej časti nehnuteľnosti) došlo potom, čo po predchádzajúcom zrušení rozsudku okresného súdu tento vykonal na pojednávaní podrobné dokazovanie výsluchom, Tým bola porušená základná zásada súdneho konania priamosti a bezprostrednosti.

14. Poukazoval na rozhodnutie NS SR z 26.7. 2017 sp. zn. 2 Cdo 169/2016: „, Pokiaľ sa teda odvolací súd chce odchýliť od skutkového zistenia súdu prvej inštancie, ku ktorému dospel na základe pred ním bezprostredne vykonaného dokazovania, musí v súlade so zákonom zopakovať sám taký dôkaz spôsobom, ktorý určovali ustanovenia zákona, a zadovážiť si tak rovnocenný (plnohodnotný, s rovnakou výpovednou hodnotou) podklad pre jeho prípadné odlišné hodnotenie. Je zásadne neprípustné, aby odvolací súd prehodnotil výsledky dokazovania a z nich vyplývajúce skutkové zistenia vedúce k odlišnému právnomu záveru bez vykonania riadneho dokazovania vrátane opakovania dôkazov.“

15. V treťom dôvode dovolania namietal, že existovala konkludentne uzavretá dohoda o užívaní. Súd bez bližšieho odôvodnenia uviedol, že k žiadnej dohode o bezplatnom užívaní spoluvlastníckeho podielu nedošlo keď uviedol, že: „, výsluchom žalovanej 3/ pred súdom prvej inštancie dňa 23.10.2019, ako aj z výpovedí strán sporu vo veci sp. zn. 12C/18/2015 bolo preukázané, že žalovaní 1/, 2/, 3/ bývajú v rodinnom dome, užívajú celú nehnuteľnosť spoločne, teda aj spoluvlastnícky podiel žalobkyne, pričom po odchode žalobkyne zo spoločnej domácnosti (r. 2004) k žiadnej dohode o bezplatnom užívaní jej spoluvlastníckeho podielu medzi stranami sporu nedošlo.“

16. Ak súd pri prijímaní záveru, že dlhodobé trinásťročné faktické užívanie nehnuteľností založilo takúto dohodu o užívaní spoločnej veci jednak vo vnútornom vzťahu medzi podielovými spoluvlastníkmi a taktiež vo vzťahu k tretím osobám, vychádzal len z aktuálneho postoja a tvrdení žalobkyne a neskúmal ďalšie okolnosti konal jednostranne. Je preukázané, že aktuálne sú rodinné vzťahy účastníkov konania mimoriadne narušené, čo konštatoval i okresný súd v konaní o vrátenie daru keď mu vyhovel. Žalobu nakoniec krajský súd zamietol. Je preukázané, že žalobkyňa odišla z nehnuteľnosti až vo veku 33 rokov keď došlo k roztržke ohľadom finančných prostriedkov. Podľa vyjadrení sa hneď sťahovala do vlastného bytu. Z uvedeného potom vyjadrenie o nemožnosti zmeny užívania spoluvlastníckeho podielu neznejú vierohodne. Nakoniec i druhý spolumajiteľ, v tom čase žalovaný 1/, užíval nehnuteľnosť obdobne. Uviedol, že možno prijať záver: „,Ak by aj odvolací súd pripustil, že tento faktický stav založil dohodu o užívaní spoločnej veci, došlo by k jej zrušeniu (nevydanie kľúčov, je porušenie užívacej dohody) a nemá oporu vo vykonanom dokazovaní.“ Bolo preukázané, že žalobkyňa sa do domu môže dostať cez garáž od ktorej má kľúče, ale najmä, že sama prehlasuje, že v dome bývať nechce, kľúče si nežiadala ani nežiada a dokonca ich odmietla. Tým odvolací súd zaujal opačný záver súdu prvého stupňa bez podrobnejšieho odôvodnenia. V prípade, ak odvolací súd zaujme iný právny názor ako súd prvej inštancie, má sa riadne vysporiadať s týmto protichodným názorom.

17. Po štvrté namietal skutkové zistenia ohľadne rozsahu užívania nehnuteľností. Okresný súd ustálil, že od roku 1991 do roku 2004 užívali samostatne každý jednu izbu, žalovaní 2/ a 3/ dve izby, a spoločne strany sporu užívali spoločné časti domu, pozemky a príležitostne piatu izbu. Súčasne obaja darcovia z

darovacej zmluvy z roku 1991 mali právo doživotného bývania v rozsahu najmenej jednej izby s príslušenstvom. Tento dlhodobý užívací konsenzus majúci oporu aj v písomnej dohode o užívaní domu v darovacej zmluve, nemožno vo vzťahu spoluvlastníkov vyhodnotiť inak, ako dohodu o hospodárení so spoločnou vecou uzavretú medzi spoluvlastníkmi. Žalobkyňa a žalovaní, ako spoluvlastníci upravili spôsob užívania nehnuteľnosti medzi sebou. Uvedený spôsob užívania nehnuteľností pred odchodom žalobkyne zo spoločných nehnuteľností nebol spojený so žiadnou odplatom. Opustením spoločných nehnuteľností žalobkyňou v roku 2004, ani jej jednostranné úkony neboli spôsobilým dôvodom zmeny, či zániku dovtedy existujúcej dohody, nepredstavovali rozhodnutie nadpolovičnej väčšiny spoluvlastníkov potrebné pre takéto rozhodovanie spoločnou vecou. Na základe dohody, podľa ktorej sa spoločná vec užíval od roku 1991 i v roku 2004 neboli žalovaní oprávnení užívať len izbu, ktorá bola na základe dohody určená a izba žalobkyne, zvyšok nehnuteľností boli oprávnení užívať.

18. K rozsahu užívania žalovaný 1/ uviedol, že on užíva jednu miestnosť na poschodí, jedna je voľná a užíva spoločné priestory. Vôbec tiež neužíva miestnosť rodičov. Po odchode žalobkyne nastala len tá zmena, že on si miestnosť s ňou vymenil za 2m² väčšiu.

19. Záver, že žalobkyňa nemôže užívať spoluvlastnícky podiel pre veľmi zlé, vážne narušené vzájomné vzťahy medzi stranami sporu nezodpovedá úplne prevedenému dokazovaniu. Bola to žalobkyňa čo po roztržke z domu odišla a v prípade, ak by v dome bývala boli by na tom obaja spoluvlastníci rovnako.

20. Krajský súd citoval rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 Cdo 184/2010 ale nesprávne: „Ak existujúce pomery neumožňujú niektorému spoluvlastníkovi plnú realizáciu práva podieľať sa na užívaní veci v miere zodpovedajúcej jeho podielu, náleží mu za to primeraná náhrada (okrem prípadu, že by medzi spoluvlastníkmi došlo dohode o bezplatnom užívaní celej veci, vid' napríklad rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 Cdo 184/2010)“. Presné znenie je iného obsahu: „Ak spoluvlastník neužíva (nemôže užívať) spoločnú vec v rozsahu zodpovedajúcom jeho spoluvlastníckemu podielu, obohatenie druhého spoluvlastníka (ostatných spoluvlastníkov) spočíva v užívaní väčšieho rozsahu predmetu spoluvlastníctva, než ktorý zodpovedá jeho (ich) spoluvlastníckemu podielu.“

21. V závere ako posledný dôvod uviedol rozpor s rozhodnutím najvyššieho súdu. Rozpor videl v tom, že súd sa vo vyriešení právnej otázky nevysporiadal s právami k uvedenej nehnuteľnosti v zmysle zrušujúceho dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu. Najvyšší súd v rozhodnutí konštatoval, že žalovaní v 2/ a 3/ rade majú spoluvlastnícke právo z polovice nehnuteľnosti, ale zároveň majú de facto právo vyplývajúce z darovacej zmluvy užívať minimálne 1 miestnosť a maximálne celú nehnuteľnosť. Z tohto dôvodu potom najvyšší súd došiel k záveru, že žalovaní v 2/ a 3/ rade nemôžu byť nikdy zaviazaní k náhrade za užívanie podielu žalobkyne. Ako ustálil i krajský súd vo svojom rozhodnutí, žalovanému v 1/ rade prislúcha užívanie len polovice nehnuteľností, ktoré mali v spoluvlastníctve žalovaní v 2/ a 3/ rade. Z toho potom vyplýva, že z hľadiska spoluvlastníckeho podielu má žalobkyňa právo užívať polovicu nehnuteľnosti a žalovaní 2/ a 3/ druhú polovicu nehnuteľnosti. Z hľadiska osobných užívacích práv majú žalovaní v 2/ a 3/ rade právo užívať celú nehnuteľnosť a žalovaný v 1/ rade užívať polovicu nehnuteľnosti. S týmto právnym stavom sa súd vôbec nevysporiadal, keďže v prípade, že v zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu, že žalovaní v 1/ - 3/ rade nie sú dlžníkmi spoločne a nerozdielne, musel sa zaoberať osobitne tým, v akom rozsahu užíva sám jednotlivito žalovaný v 1/ rade uvedenú nehnuteľnosť. V predchádzajúcom rozhodnutí mohol súd vysloviť, keď pokladal žalovaných v 1/ - 3/ rade za nerozlučné spoločenstvo, že spoločne užívajú celú nehnuteľnosť. V prípade však, ak žalovaný v 1/ rade netvorí so žalovanými v 2/ a 3/ rade nerozlučné spoločenstvo, tak sa do jeho užívania nemôže pripočítať podiel na nehnuteľnosti, ktoré užívajú žalovaní v 2/ a 3/ rade ako keby ich užíval sám. Z uvedeného dôvodu súd vôbec neskúmal, v akom rozsahu individuálne užíva žalovaný v 1/ rade nehnuteľnosť. Je zrejmé, že žalovaný v 1/ rade neužíva nehnuteľnosť v časti, ktorú užívajú jeho rodičia, ktorí užívajú 1 miestnosť. Takisto bolo preukázané, že žalovaný v 1/ rade užíva samostatne len 1 miestnosť. Keď je aj občas užívaná spoločná miestnosť na 1. poschodí, táto je užívaná pri príležitosti návštevy brata žalovaného 1/, tak takéto užívanie sa nedá kvalifikovať ako užívanie samostatnej miestnosti alebo užívanie za účelom bežného prenájmu. Dá sa to možno kvalifikovať ako spoločný priestor. Z vyjadrení účastníkov konania je zrejmé, že žalobkyňa môže užívať v predmetnom dome 1 samostatnú miestnosť a

takisto spoločné priestory, do ktorých patrí aj miestnosť na 1. poschodí. Dokonca aj ďalšiu miestnosť na 2. poschodí, ktorú užívajú ako spoločnú miestnosť na pravidelné užívanie a miestnosť, ktorú používajú na výnimočné užívanie. Z tohto hľadiska sa jedná vlastne o spoločné priestory. V prípade, ak sa vychádza z právneho názoru krajského súdu, že žalovaný v 1/ rade je oprávnený užívať spoluvlastnícky podiel žalovaných v 2/ a 3/ rade, bolo potrebné preukázať, že užíva nehnuteľnosť nad rámec polovice nehnuteľnosti. S týmto sa súd osobitne vôbec nezaoberal. Krajský súd vychádzal pri dokazovaní zo spoločného užívania žalovaných 1/ -3/ a to i nad rámec ako oni uvádzali.

22. Žalovaný 1/ poukazoval na to, že jeho prípadné obohatenie môže byť len za podiel prípadného užívania nad 1-icu nehnuteľnosti. S poukazom na citované rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 Cdo 184/2010: „Pri posudzovaní rozsahu užívania spoločnej veci však nemusí byť rozhodujúca len veľkosť užívanej časti veci (výmera časti pozemku), ale rozhodujúca môže byť úžitková (hospodárska) hodnota užívanej časti veci, ak je táto hodnota, vzhľadom na konkrétne okolnosti, u jednotlivých častí veci, rozdielna“. To znamená, že pri posudzovaní užívania je rozdiel či užíva i spoločné priestory a tiež spôsob užívania.(ak pri ojedinelej návšteve brata sedí s ním spolu v miestnosti na prvom poschodí.) Na základe uvedených argumentov navrhoval, aby dovolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil v celom rozsahu.

23. Žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 04.04.2024 k dovolaniu žalovaného 1/ uviedla, že s ním nesúhlasí, pretože jeho závery nemajú podklad v platnej právnej úprave ani vo vykonanom dokazovaní. Okruh námietok možno rozdeliť do 5 častí: a/ neplatnosť darovacej zmluvy, b/ námietky k vykonaniu dokazovania pred súdom II. inštancie, c/ existencia konkludentnej dohody o užívaní, d/ možnosť žalobkyne užívať svoj majetok, e/ právo žalovaného 1/ užívať spoluvlastnícky podiel v rozsahu.

24. Okolnosti uzavretia darovacej zmluvy z roku 1991 v rozsahu ako ich popisuje žalovaný 1/ v dovolaní, žalobkyňa uvádzala vo všetkých konaniach ohľadne týchto nehnuteľností, ktoré sa na súdoch vedú nepretržite od roku 2010. Napriek jej tvrdeniam, existujú 3 právoplatné súdne rozhodnutia, kde bola žalobkyňa ako aj žalovaný označení za podielových spoluvlastníkov každý v podiele 1-ica (bez ohľadu na jej vyjadrenia) titulom darovacej zmluvy z roku 1991. Otázka platnosti darovacej zmluvy je už právoplatne vyriešená. Žalobkyňa vznáša aj námietku vydržania, lebo nehnuteľnosti zapísané v LV č. XXX užíva v dobrej viere ako svoje od roku 1981 (od kolaudácie) do 8/2004, nakladá s nimi ako so svojimi doteraz a tieto stávala spolu so žalovanými 2/ a 3/ - preukázané vo veci OS PD 17C/66/2010.

25. K námietke nevykonaného dokazovania (bod 20 dovolania) výsluchom „svedkov" v rámci opakovaného dokazovania na súde II. inštancie žalobkyňa uviedla, že pojednávanie sa konalo za účinnosti CSP, dokazovanie sa vykonáva len na návrh strán (§ 185 ods. 1 CSP) a žiadna zo sporových strán výsluch žiadnych svedkov nenavrhol, ani na súde I. Inštancie ani v odvolacom konaní.

26. Existenciu údajnej konkludentnej dohody o užívaní za žalované obdobie popiera a považuje ju za nepreukázanú. Základným skutkovým zistením súdu v odvolacom konaní bola skutočnosť, že konkludentná dohoda o užívaní jednotlivých izieb a pozemkov bola medzi žalovanými 1/ až 3/ a žalobkyňou uzavretá len do 8/2004. Od 8/2004 boli na dome vymenené zámky, v garáži do zámky zvnútra zastrčený kľúč čím bola vylúčená z užívania.

27. Žalovaní 1/ až 3/ bez upravili v darovacej zmluve z roku 2015; kde 3 osoby, z ktorých žiadna nevlastnila väčšinový podiel, bez jej súhlasu ako spoluvlastníka vlastniaceho 50% - užívacie vzťahy k celému majetku zapísaného na LV č. XXX v k.ú. M. R.. Takýto postup je rozporný so zákonom a dohoda o užívaní v darovacej zmluve z roku 2015, ktorou žalovaný 1 / previedol svoj podiel 1/2-ica na žalovaných 2/ a 3/ je absolútne neplatným právnym úkonom v zmysle § 39 Obč. zákonníka. Dohodu o bezplatnom užívaní svojho podielu v prospech žalovaného 1/ ani žalovaných 2/ a 3/ žalobkyňa po 8/2004 s ním ani s nikým iným neuzavrela.

28. Tvrdenia žalovaného 1/ o kľúčoch od domu a údajnej možnosti žalobkyne sa doň dostať sú účelové lži. Nebolo preukázané, že žalobkyňa sa do domu môže dostať cez garáž. Bol preukázaný presný opak, a to, že sa cez garáž dostať doň nemôže, pretože kľúče od nej nemá a okrem toho v garáži je zvnútra v

zámke zastrčený kľúč, aby sa dvere nedali odomknúť. Žalobkyňa uviedla, že ani s kľúčmi by nemala zabezpečené nerušené užívanie jej podielu, pretože sa pre agresívne správanie žalovaných 1/ až 3/ nemôže už 19 rokov ani priblížiť k pozemkom, ktoré jej patria, nieto sa pokúsiť užívať dom, ktorý je celý obsadený výlučne vecami patriacimi žalovaným 1/ až 3/, takže pre seba žalobkyňa nemá reálne zabezpečený ani lm2 pre osobné užívanie.

29. Žalobkyňa nenachádza žiaden právny dôvod, na základe ktorého by žalovaný 1/ bol oprávnený užívať za žalované obdobie jej podiel 1/2-icu . V tomto období žiadnu dohodu o bezplatnom užívaní so žalobkyňou uzavretú nemal, Zdôraznila, že pokiaľ sú na dome vymenené zámky, rozsah užívania jednotlivých izieb sa nedokazuje. Ten, kto nehnuteľnosti bez právneho dôvodu (bez zmluvy) užíva je povinný podľa judikatúry, ktorú už žalobkyňa citovala vo svojom vlastnom dovolaní, povinný poskytnúť náhradu za celý podiel žalobkyne, bez ohľadu na to, že užíva iba jeho časť, pretože spoluvlastníkovi výmenou zámkov a okupáciou jeho majetku nevydaním kľúčov úplne znemožňuje výkon jeho vlastníckeho práva, v rozsahu jemu patriaceho podielu, garantovaného v § 137 ods. 1 Obč. zákonníka a tiež v § 123 a § 124 Obč. zákonníka. Celý dom je obsadený výlučne vecami patriacimi žalovaným 1/ až 3/, čo nebolo sporné a za užívanie sa považuje aj uskladnenie vecí.

30. V závere vyjadrenia žalobkyňa považuje dovolanie žalovaného 1/ v celom rozsahu nedôvodné. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn.17Co/1 6/2020 bol absolútne zákonný a správny, vydaný na základe riadne zisteného skutkového stavu, správnej aplikácie práva na zistený skutkový stav, výlučne na základe zákona, v jeho medziach a v súlade s judikatúrou naj vyšších súdnych autorít. Postup Najvyššieho súdu SR v uznesení č. k. 7Cdo/285/2021 zo dňa 24.8.2022, ktorým ho v časti zrušil predstavuje priamy zásah do vlastníckeho práva žalobkyne bez akéhokoľvek zákonného rámca.

31. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal žalovaný 1/ v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) ako strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP)), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) a dovolanie žalovaného 1/ podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

32. Pokiaľ išlo o právnu otázku platnosti darovacej zmluvy zo dňa 4.11.1991 tak, táto otázka bola predmetom až dovolania žalovaného 1/ zo dňa 22.7.2021(čl. 504) proti predchádzajúcemu rozsudku odvolacieho súdu č.k. 17Co/16/2020-452 zo dňa 26.6.2021, ktorým odvolací súd rozhodoval o odvolaní žalovaného 1/ zo dňa 06. decembra 2019 proti rozsudku Okresného súdu Prievidza, č.k. 10C/16/2016-318 22.11.2019.

33. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že žalovaný 1/ v odvolaní zo dňa 06.decembra 2019 neuviedol odvolacie dôvody, ktoré by smerovali proti platnosti darovacej zmluvy zo dňa 04.11.1991, kde na s. 3 uviedol, že: „ Žalovaní v 2/ a v 3/ rade sú rodičia, ktorí majú dve deti (aj keď biologickou matkou žalobkyne je len žalovaná v 3/ rade. V konkrétnom čase títo istí rodičia darujú svojim deťom rodinný dom, ktorý si postavili počas života a v ktorom chcú aj dožiť a s deťmi sa dohodnú v darovacej zmluve na práve doživotného bývania a užívania. Jedno z detí (žalobkyňa) sa dobrovoľne odsťahuje a v čase, keď vzniknú medzi ňou a rodičmi zásadné názorové rozdiely rozhodne sa zneužiť túto situáciu a navrhne zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva tak, že ona nechce byť výlučnou vlastníčkou nehnuteľností a okrem iného navrhuje nariadenie predaja nehnuteľností. Absolútne neakceptuje akékoľvek právo rodičov na dôstojnú starobu a spokojné dožitie svojho života a to aj napriek tomu, že jej darovali 1-icu spoluvlastníckeho podielu k týmto nehnuteľnostiam, teda právo získala bezodplatne. Sú návrh žalobkyne zamietol a preto zvolila inú alternatívu a to formu uplatnenia nároku na akúsi náhradu za neoprávnené užívanie jej spoluvlastníckeho podielu. Nárok si uplatnila tak voči rodičom, ako aj voči mne, ako svojmu bratovi...“.

34. Odvolací súd v rozsudku , č.k. 17Co/16/2020-452 zo dňa 26.5.2021 bod 25, s. 43: „Nehnuteľnosti boli pôvodne žalobkyňi a žalovanému 1/ darované žalovanými 2/ a 3/ zmluvou v roku 1991 s tým, že obaja rodičia žalovaného 1/, ako darcovia si k predmetným nehnuteľnostiam ponechávajú

právo doživotného bývania v rozsahu najmenej jednej izby s príslušenstvom...“.

35. Žalovaný 1/ v dovolaní zo dňa 22.07.2021 uviedol, že : „ Odvolací súd v Trenčíne spis. zn.: 17Co/16/2020-452 vo výrokovej časti skonštatoval platnosť darovacej zmluvy zo dňa 4.11.1991, ktorou bol daný do daru žalovanej a žalobcovi rodinný dom so súpisným a orientačným číslom XXX/X LV č.XXX, pričom sa vôbec nezaoberal tvrdením žalovanej vo vyjadrení zo dňa 12.12.2019 kde uvádza, že žalobkyňa tvrdí, že darovacia zmluva je vo vzťahu k nej absolútne neplatná...“. Ďalej v čl. III dovolania uviedol. „...súd zrušil konkludentnú dohodu, ktorá bola uzavretá užívaním spoločnej veci od roku 1991 a takisto, zrušil časť darovacej zmluvy zo dňa 4.11.1991, a to o bezplatnosti užívania darcov...“

36. Dovolací súd poukazuje na ustálenú rozhodovaciu činnosť - uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. júna 2022 sp.zn. 7Cdo/144/2021 bod 25.1. : „ Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver.... „

37. Dovolací súd poukazuje na to, že žalovaný 1/ platnosť darovacej zmluvy zo dňa 4.11.1991 spochybnil až v dovolacom konaní sp. zn. 7 Cdo/285/2021, a to dôvodmi nie na jeho strane ale odkazom na tvrdenia žalobkyne. Keďže námietky ohľadne platnosti zmluvy neboli predmetom odvolania žalovaného 1/ nemohol sa nimi odvolací súd zaoberať.

38. Dovolací súd v konaní sp.zn. 7Cdo/285/2021 preskúmal platnosť darovacej zmluvy v súvislosti s tvrdením žalovaného 1/, že odvolací súd rozhodol zrušení bezplatnosti užívania darcov. Na túto skutočnosť reagoval odvolací súd v napadnutom rozsudku 19. decembra 2023, č.k. 5Co/113/2022-650, bod 18 : „ Odvolací súd poukazuje na to, že v predmetnej veci bolo predchádzajúce rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/16/2020-452 zo dňa 26.05.2021 zrušené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo 285/2021-537 zo dňa 24.08.2022 vo výroku, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že uložil žalovaným 1/, 2/, 3/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyňi 14.052,43 eur s príslušenstvom a vo výroku o trovách a konanie a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd sa v bodoch 15., 16., 17. odôvodnenia rozhodnutia zaoberal nárokom žalobkyne vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/, v ktorom okrem iného konštatoval, že podľa čl. 5 darovacej zmluvy z roku 1991 vyplýva žalovaným 2/, 3/ oprávnenie užívať celý predmet zmluvy, pričom spätným nadobudnutím spoluvlastníckeho podielu od žalovaného 1/ došlo k splynutiu práv iba v rozsahu nadobudnutého podielu. Tiež konštatoval, že spoluvlastníci nehnuteľnosti vo vzťahu k užívaniu a nadužívaniu spoluvlastníckeho podielu sú voči ostatným dotknutým spoločníkom v procesnom postavení samostatných spoločníkov a nejde o solidárny záväzok. Odvolací súd je podľa § 455 CSP viazaný právnym názorom najvyššieho súdu, ktorý týmto záväzným názorom uzavrel pre krajský súd možnosť, aby v prebiehajúcom konaní opakovane posúdil, či došlo k zániku práva žalovaných 21 a 3/ užívať predmetné nehnuteľnosti vyplývajúceho z čl. 5 darovacej zmluvy z roku 1991 v dôsledku splynutia s nadobudnutým spoluvlastníckym podielom darovacou zmluvou z roku 2015. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že žalobkyňa podala proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo 285/2021-537 z 24.08.2022 ústavnú sťažnosť, ktorú Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením č.k I. ÚS 98/2023-16 zo dňa 16.02.2023 odmietol. Ústavný súd v odôvodnení uznesenia okrem iného konštatoval, že výklad najvyšším súdom aplikovaného § 584 Občianskeho zákonníka nepopiera jeho účel a zmysel a je potrebné ho považovať za ústavne konformný. Pokiaľ žalobkyňa v návrhu na prerušenie odvolacieho konania ďalej dôvodila, že v dovolaní podanom proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19Co/55/2022-421 zo dňa 26.10.2023 sa bude riešiť aj otázka znižovania nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia spočívajúcej v priznaní jednej sumy za dom a pozemky a taktiež neriešená právna otázka, či je možné uplatňovať pri absencii troch porovnateľných domov nájom v mieste obvyklý za byty v uvedenej lokalite, k tomu je potrebné uviesť, že uplatnená výška bezdôvodného obohatenia, peňažnej náhrady za nadužívanie spoluvlastníckeho podielu žalobkyne žalovanými 1/, 2/, 3/ v tomto konaní nebola zo strany žalovaných namietaná, preto ju odvolací súd považoval za nespornú a pri rozhodovaní z nej vychádzal (bližšie bod 29. tohto rozsudku).

39. Pokiaľ išlo o v poradí druhý dôvod dovolania, ktorý žalovaný 1/ ako označil vykonávanie dôkazov pred súdom druhej inštancie, dovolací súd zistil, že žalovaný 1/ v svojom odvolaní zo dňa 6.12.2019 neoznačil dôkazy, ktoré žiada vykonať. Zo zvukového záznamu z pojednávania pred odvolacím súdom zo dňa 05.05.2021 vyplýva, že súd odvolací súd zopakoval dokazovanie sám (v zmysle § 384 ods.1 CSP), s ktorým postupom žalovaný 1/ súhlasil. Prítomné strany žalobkyňa a žalovaný 1/ nemali pripomienky k vykonanému dokazovaniu dovolacím súdom. Žalobkyňa zdôvodnila, že jej návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva bol zamietnutý preto uplatňuje nárok, ktorý je predmetom tohto konania. žalovaný 1/ uviedol, že kľúč bol vymenený iba vo vchodových dverách z dôvodu, že tieto boli zničené. Boli vymenené vchodové dvere vrátane zámkov.

40. V treťom rade žalovaný 1/ namieta, že existovala konkludentne uzavretá dohoda o užívaní. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu existenciu konkludentnej dohody o užívaní za žalované obdobie poprela. Základným skutkovým zistením súdu v odvolacom konaní bola skutočnosť, že konkludentná dohoda o užívaní jednotlivých izieb a pozemkov bola medzi žalovanými 1/ až 3/ a žalobkyňou uzavretá len do 8/2004. Od 8/2004 boli na dome vymenené zámky, v garáži do zámky zvnútra zastrčený kľúč čím bola vylúčená z užívania. Dovolací súd poukazuje na to, že pri konkludentnej dohode v zmysle § 35 ods.3 OZ sa chráni dobromyseľnosť toho komu bol právny úkon určený. V tomto prípade žalobkyne. Výmena vchodových dverí vrátane zámkov a neodovzdanie kľúčov od vchodových dverí žalobkyni považuje dovolací súd za postup, ktorý nechránil dobromyseľnosť žalobkyne. Dovolací súd konštatuje, že z hľadiska užívania nehnuteľností ide o zásadný moment, ktorý vylúčil žalobkyňu z užívania predmetných nehnuteľností.

41. Po štvrté žalovaný 1/ namieta skutkové zistenia ohľadne rozsahu jeho užívania nehnuteľností. Odvolací súd sa v zmeňujúcom rozsudku č. k. 17Co/16/2020-452, bod 25, zo dňa 26.05.2021 sa nestotožnil so súdom prvej inštancie a uviedol, že : „ Teda ak odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie a predchádzajúceho senátu odvolacieho súdu dospel k záveru, že v prejednávanej veci z vykonaného dokazovania nebolo preukázané uzatvorenie dohody o užívaní spoločnej veci, príp., že v roku 2004 - 2005, kedy boli vymenené zámky bez súhlasu žalobkyne a kľúče jej neboli vydané, došlo k zrušeniu dohody o užívaní veci, bolo potrebné sa vysporiadať s otázkou, na základe čoho žalovaní užívajú nehnuteľnosti a či užívajú nehnuteľnosti nad rozsah svojich spoluvlastníckych podielov“. Dovolací súd konštatuje, že vzhľadom na to, že žalobkyňa nemá prístup k nehnuteľnosti, nemohla preukazovať v akom rozsahu žalovaný 1/ užíva predmetné nehnuteľnosti. Neodovzdaním kľúčov bola vylúčená z užívania. Pri absencii pasívnej legitimácie žalovaných 2/ a 3/ zostal žalovaný 1/ osobou, ktorá nemá právny titul na užívanie predmetných nehnuteľností v rozsahu spoluvlastníckeho podiel žalobkyne. Žalovaný 1/ vo svojej výpovedi pred súdom prvej inštancie dňa 23.10.2019 uviedol, že: „ Ja niekedy v rokoch 2011 - 2012, keď žalobkynina izba bola prázdna, som sa rozhodol využívať ju bez toho, aby som sa žalobkyni na to opýtal. Od dostavania a nasťahovania sa do uvedenej nehnuteľnosti v roku 1981, až do roku 2004, kedy žalobkyňa opustila spoločnú domácnosť - túto izbu využívala výlučne nie len žalobkyňa lebo prístup tam mali všetci. Ja som jej z izby jej šaty nebral, ale napr. pero, gumu, papier, knižku som si požičal. Žalobkyňa odišla v roku 2004, neviem o tom, že by tam zostali nejaké jej veci po tom, ako sa odsťahovala. Ja keď som sa rozhodol do tejto izby nasťahovať v rokoch 2011 - 2012, nepokladal som za dôležité sa žalobkyni pýtať, či sa do tejto izby nasťahovať môžem“. Žalovaný 1/ už na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 15.11.2017 na otázku sudcu uviedol, že užíva celú nehnuteľnosť, pretože dom je tak dispozične riešený.

42. Posledný - 5. dôvod dovolania žalovaného 1/ bol rozpor napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu s rozhodnutím najvyššieho súdu . Namieta, že ak žalovaný v 1/ rade netvorí so žalovanými v 2/ a 3/ rade nerozlučné spoločenstvo, tak sa do jeho užívania nemôžu pripočítat' podiel na nehnuteľnosti, ktoré užívajú žalovaní v 2/ a 3/ rade ako keby ich užíval sám. Z uvedeného dôvodu súd vôbec neskúmal, v akom rozsahu individuálne užíva žalovaný v 1/ rade nehnuteľnosti. Dovolací súd konštatuje, že tento dôvod súvisí s dôvodom 4, a to s rozsahom užívania predmetných nehnuteľností žalovaným 1/. Podstatnou okolnosťou bola výmena zámku vo vchodových dverách, či žalovaná bola vylúčená z užívania jej spoluvlastníckeho podielu 1-ica. Žalovaný 1/ mal prístup k nehnuteľnostiam zachovaný v

celom rozsahu, pričom nevyvinul žiadnu iniciatívu, aby žalobkyni nehnuteľnosti sprístupnil.

43. Žalovaný 1/ netvorí so žalovanými 2/ a 3/ žiadne hmotnoprávne spoločenstvo, pretože na rozdiel od žalovaných 2/ a 3/ nedisponuje právnym titulom na užívanie nehnuteľností a vo vzťahu k nemu nárok predstavoval iný právny titul - vydanie bezdôvodného obohatenia. Vznik spoločného záväzku v zmysle § 511 ods.1 Občianskeho zákonníka na strane žalovaných vylučuje skutočnosť, že neboli v spore pasívne legitimovaní. Pokiaľ ide o výšku uplatneného nároku proti žalovanému 1/, v tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na bod 18 napadnutého rozsudku. Podľa § 151 ods.1 CSP skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela sa považujú za nesporné. Tieto tvrdenie nepoprel na pojednávaní pred odvolacím súdom dňa 05.05.2021, kde odvolací súd zopakoval dokazovanie podľa § 384 ods.1 CSP.

44. Dovolací súd preto dovolanie žalovaného 1/ ako nedôvodné podľa § 448 CSP zamietol.

45. Dovolací súd ďalej prejednal dovolanie žalobkyne.

46. Žalobkyňa v zákonnej lehote podala dovolanie proti výroku II. až VII., teda v zamietavej časti proti žalovaným 2/ a 3/ vo vzťahu k nepriznanému nároku a úrokoch z omeškania ako spoločnému a nerozdielnemu a vo všetkých výrokoch o náhrade trov konania. Dovoláním bol nedotknutý výlučne výrok II. z rozsudku č.k. 5Co/1 13/2022 vo vzťahu k nároku priznanému voči žalovanému 1/. Žalobkyňa v dovolaní uplatnila dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f) CSP, že súd nesprávnym procesným postupom jej ako strane znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ďalej uplatnila dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1, písm. a) CSP s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení, ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu, v dôsledku čoho došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci .

47. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP žalobkyňa tvrdila, že odvolací súd rozhodoval na základe skutkového stavu, v dovolaní napadnutom rozhodnutí usúdil, že pôvodne (v rozsudku 17Co/16/2020) priznaný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie domu a pozemkov žalovaný vo vzťahu k žalovaným 1/ až 3/ ako spoločný a nerozdielny takým zrazu nie je , lebo vraj nedošlo k zániku práva žalovaných 2/ a 3/ užívať predmetné nehnuteľnosti vyplývajúceho z čl. 5 darovacej zmluvy z roku 1991 v dôsledku splynutia s nadobudnutým spoluvlastníckym podielom darovacou zmluvou z roku 2015, čo bol prevzatý právny názor Najvyššieho súdu SR v uznesení 7Cdo/285/2021, ktorým pôvodný rozsudok KS TN 17Co/16/2020 dovolací súd v časti zrušil. Žalobkyňa namietala, že: Najvyšší súd SR si „vytvoril“ uvedený právny názor bez citácie akéhokoľvek v paragrafového znenia zákona a judikatúry platnej na území SR, a to výlučne na základe opísania tvrdenia žalovaného v dovolaní proti rozsudku KS TN sp.zn. 17Co/16/2020 a jeho tvrdenia začal vydávať zistený skutkový stav veci. Rovnaký postup si „osvojil“ Ústavný súd SR v konaní I.ÚS 98/2023 zo dňa 16.2.2023 a v záujme nadržiavania žalovaným 2/ a 3/ ignoroval skutkový stav tak ako ho zistil odvolací súd v spore 17Co/16/2020, právny poriadok Slovenskej republiky, ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít v obdobných veciach (citovanú nižšie) a dokonca postupu v rozpore s vlastným rozhodnutím.

48. Žalobkyňa namietala, že v prejednávanej veci 10C/16/2016 odvolací súd pred rozhodnutím 17Co/16/2020 zopakoval (vykonával) rozsiahle dokazovanie, takže skutkový stav, z ktorého mal tak odvolací ako aj dovolací súd vychádzať bol skutkový stav, predchádzajúci uzneseniu NS SR sp.zn. 7Cdo/285/2021, a tým je konanie pred odvolacím súdom sp. zn. 17Co/16/2020. Krajský súd v Trenčíne sa však v rámci rozhodovacej činnosti v odvolacom konaní 5Co/113/2022 vrátil k skutkovému stavu prvoinštančného konania 10C/16/2016. V dôsledku ignorancie okolností, ktoré vyšli najavo až v odvolacom konaní (porušenie čl. 6 darovacej zmluvy z roku 1991) o spätných prevodoch a nová písomná užívacía dohoda medzi žalovanými 1/ až 3/, zakotvená v darovacej zmluve z roku 2015) došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces, pretože sa nerozhodlo podľa skutkového stavu v zmysle § 383 CSP a § 442 CSP. Odvolací súd v konaní 5Co/113/2022 (v zhode s Najvyšším a Ústavným súdom SR) v rozpore s článkom 6 CSP porušili práva žalobkyne na spravodlivý súdny

proces, pretože neaplikoval platné právo na zistený skutkový stav.

49. Ďalej uviedla, že z obsahu tejto dohody zo 7.10.2015 vyplýva, že žalovaní 1/ až 3/ bez súhlasu žalobkyne vlastniacej podiel 1/2-ica uzavreli v roku 2015 novú dohodu, ktorou upravovali užívacie práva k nehnuteľnostiam ako celku a to napriek tomu, že žalovaný 1/ v čase prevodu v roku 2015 vlastnil iba podiel 1-ica, žalovaní 2/ a 3/ nevlastnili nič, mali iba užívacie práva stanovené v darovacej zmluve z roku 1991 a nemohli o ničom rozhodovať - neboli spoluvlastníkmi. V dôsledku protiprávneho konania žalovaných 1/ až 3/ došlo k úplnému vylúčeniu žalobkyne z užívania a tento právny stav má úplne iný režim, než tvrdí NS SR, ústavný súd a odvolací súd. Takýmto konaním totiž došlo k judikovanej zmene pomerov v dôsledku protiprávneho spätného prevodu majetku v rozpore z čl. 6 darovacej zmluvy z roku 1991 a zániku akýchkoľvek užívacích dohôd, vrátane tej z článku 5 darovacej zmluvy.

50. V článku IV dovolania označila zákonné ustanovenia Občianskeho zákonníka a judikatúru a uviedla právne otázky, predstavujúce jej právne východiská k predmetu konania a ustálenej judikatúry. Išlo o tvrdený právny základ jej nároku.

51. Dovolací súd konštatuje, že nešlo o právne otázky na ktoré mal dať súd odpoveď. Išlo o označenie právneho základu jej nároku, ktorý žalobkyňa postavila oproti záveru najvyššieho súdu v uznesení sp.zn.7Cdo/285/2021 zo dňa 24.8.2022 vychádzajúceho zo zmluvne dojednaného práva doživotného bezplatného bývania v prospech žalovaných 2/ a 3/ v darovacej zmluve zo dňa 04.11.1991. Pasívna legitímácia žalovaných 2/ a 3/ nevyplývala zo zákonných ustanovení a z judikatúry, ale jej nedostatok vyplýval zo zmluvného dojednania v darovacej zmluve zo dňa 04.11.1991. Rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/ nezáviselo od horeuvedených otázok formulovaných žalobkyňou.

52. Žalobkyňa aplikáciu ňou uvedeného právneho základu zdôvodnila v článku V. dovolania. Uviedla, že za žalované obdobie tieto osoby neoprávnene okupovali bez dohody (o bezplatnom užívaní) s ňou jej majetok, tento protiprávne užívajú a nechcú platiť náhradu za podiel. Skutočnosť, že na dome sú od roku 2004 vymenené zámky, v garáži je zozadu zastrčený kľúč a celá záhrada okupovaná žalovanými 1/ až 3/ boli nesporné prejav, vôle žalobkyne podaním žaloby o zaplatenie, že nestrpí užívanie svojho majetku nikoho bez finančnej náhrady, bol jednoznačne preukázaný. Z obsahu ust. § 123 a § 124 OZ vyplýva, že jediný, kto má právo rozhodovať o svojom majetku v rozsahu svojho podielu je iba osoba, ktorej vec patrí a pokiaľ bude na LV č. XXX v k.ú. M.Á. R. v časti B-LV zapísaná žalobkyňa, len ona a nikto iný nemá právo rozhodovať a tom kto, kedy a za akých podmienok bude užívať jej majetok, pretože jej vôľa tu zákon.

53. Žalobkyňa tvrdila odklon odvolacieho súdu od judikatúry, uviedla v čl. IV dovolania týkajúci sa konštatovaného nedostatku pasívnej legitímácie žalovaných 2/ a 3/.

54. Uviedla, že z citovanej judikatúry je jasné, že výmena zámkov a úplné vylúčenie z užívania predstavuje zásadnú zmenu pomerov a zánik pôvodných užívacích dohôd. V prejednávanej veci právo osobného užívania darcami zakotvené v článku darovacej zmluvy z roku 1991 malo vlastníka obmedzovať, avšak nie ho z výkonu jeho vlastníckych práv garantovaných v § 123 OZ a článkom 20 ods. 1 Ústavy SR z jeho užívacích práv úplne vylučovať výmenou zámkou na dome a znemožnením užívania pozemkov zapísaných v LV č. XXX v k.ú. M.Á. R.. Podľa judikátu R 65/1972 (s.240 ods.3) Primeraná náhrada podľa § 506 ods.2 (teraz 151p ods.3 OZ) nemusí pozostávať z peňažného plnenia, ale z vytvorenia stavu, ktorý zabezpečí plnohodnotné uspokojenie žalovaného iným spôsobom, než je doterajší výkon oprávnení vyplývajúcich z vecného bremena. Takže pokiaľ žalovaní 2/ a 3/ nadobudli v roku 2015 darovacou zmluvou každý podiel 1/4-ina na nehnuteľnostiach, ktoré predtým užívali výlučne z titulu osobného záväzku, dostali plnohodnotné uspokojenie iným spôsobom, než im zaručoval doterajší výkon práva z osobného užívania. Za zmenu pomerov jednoznačne možno považovať úplné vylúčenie z užívania nehnuteľností žalobkyne od 8/2004 a okupáciou jej majetku a porušenie zmluvnej povinnosti žalovanými, vyplývajúce z článku VI. darovacej zmluvy z roku 1991, jasne zakazujúcej spätné prevody darovaného majetku s výnimkou porušovania dobrých mravov obdarovanými, čomu zjavne ani dovolací ani ústavný súd (zámerne) nevenovali žiadnu pozornosť. Výmena zámkov a úplné vylúčenie žalobkyne

z užívania predstavuje hrubý nepomer, kde sa žalobkyňa preto dovoľavala súdnej ochrany jej vlastníckeho práva pre protiprávne konanie žalovaných 2/ a 3/ (páchanie domáceho násillia na žalobkyni, ktoré absolútne vylučuje žalobkyňu z užívania jej majetku a realizáciu vlastníckych práv v rozsahu jej podielu).

55. Za daného skutkového stavu nemôže podľa žalobkyne žiaden súd tvrdiť, že žalobkyňa nemá právo žalovať žalovaných 1/ až 3/ spoločne a nerozdielne o náhradu za užívanie, keď koho treba žalovať jasne vyplýva z judikátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku sp.zn. 3Cdo/52/2005 (aj v uznesení 8Cdo 439/2014), cituje: „O plnenie bez právneho dôvodu v zmysle ustanovenia § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka ide v prípade užívania priestorov bez nájomnej či inej zmluvy alebo iného titulu a žalovať treba toho, kto realizuje užívateľské oprávnenia bez právneho dôvodu. Na podporu tohto záveru je nezáväzný ale podnetný český judikát 28Cdo 1941/2014 (NS ČR): Bezdôvodné obohatenie viac osôb, spočívajúce v užívaní cudzej veci bez jej reálneho rozdelenia a bez dohody o spôsobe užívania konkrétnej časti im zakladá solidárnu zodpovednosť poskytnúť za užívanie peňažnú náhradu veriteľa, oprávňuje požadovať splnenie povinnosti od ktorejkoľvek z nich (rozsudok NS ČR z 24.10.2012 sp.zn. 33Odo/542/2002, uznesenie NS ČR zo 4.12.2013, 28Cdo/1551/2013)."

56. Podľa žalobkyne žiaden právny dôvod, oprávňujúci žalovaných 1/ až 3/ po 8/2004 užívať spoluvlastnícky podiel žalobkyne neexistuje pre porušenie užívacej dohody z roku 1991, výmenu zámkov a okupáciu celého majetku.

57. V závere dovolania uviedla, že nárok žalovaný spoločne a nerozdielne, bol uplatnený absolútne správne, v súlade s platnými právnymi predpismi a ustálenou judikatúrou najvyšších súdnych autorít, pretože je uplatnený podľa § 451 ods.1,2 OZ- bezdôvodné obohatenie z titulu porušenia užívacej dohody § 139 OZ (a nie podľa § 137 ods. 1 OZ -nadužívanie spoluvlastníckeho podielu). Žalobkyňa žiada od všetkých 3 dlžníkov za svoj podiel 1-ica iba jednu sumu (nepožaduje od každého z nich jednotlivo samostatnú náhradu v totožnej výške) vo výške nájmu v mieste obvyklého + úroky z omeškania v zákonnej výške, čo je bežný, štandardný a indikovaný nárok, vyplývajúci zo zákona (§ 139 ods. 1 OZ + § 458 OZ). Rozhodnutie odvolacieho súdu v zamietavej časti a výroku o trovách predstavuje teda iba hrubú nezákonnosť a neoprávnený zásah do vlastníckych práv žalobkyne bez opory v zákone.

58. V záverečnom návrhu žiadala, aby dovolací súd v napadnutej časti rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na nové prejednanie a rozhodnutie. Zároveň sa domáha, podľa § 444 ods. 1 CSP vzhľadom na nezákonné rozhodnutie odkladu vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v časti výroku o trovách, z dôvodov hodných osobitného zreteľa. V obdobnej veci bolo podané dovolanie proti rozsudku KS TN pod sp. zn. 19Co/55/2022 a bolo by vhodné, aby dovolací súd o nich rozhodoval naraz a zaujal jednotný právny názor.

59. Žalovaný 1/ v zastúpení advokátom vo vyjadrení zo dňa 22.04.2024 k dovolaniu žalobkyne navrhoval, aby dovolanie žalobkyne bolo odmietnuté v celom rozsahu.

60. K dovolaciemu dôvodu žalobkyne podľa § 420, písm. f) CSP uviedol, že uvedené ustanovenie CSP sa používa v prípade, že v konaní sa vyskytli výlučne procesnoprávne pochybenia, a to takého rozsahu, že spĺňajú podmienku zásahu do procesných práv garantova ústavou Slovenskej republiky. V zmysle príslušnej judikatúry sa pod dané ustanovenie nedá subsumovať nesprávny právny názor, „prípád nesprávneho právneho posúdenia veci, čo považoval za dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 432 CSP, ktorý sám osebe prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá.“ (Najvyšší súd SR sp.zn. 7Cdo/285/2018 z 27. 3. 2019). V prípade, ak mala dovolateľka na mysli, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje riadne odôvodnenie právneho názoru, že užívacie právo žalovaných v 2/ a 3/ rade, založené zmluvou z roku nesplynulo v celom rozsahu s nadobudnutím spoluvlastníckeho podielu darovacou zmluvou z 2015, tak poukazuje na predchádzajúce rozhodnutia, ktoré dovolateľka neakceptuje.

61. Už dovolací súd v rozhodnutí zo dňa 24.08.2022 pod bodom 15 uviedol, že rozsah užívania

vymedzený iba spodnou hranicou, a to minimálny a že obmedzenie užívania, príp. výhrada v prospech inej osoby, neboli dotknuté. V bode 15 je vysvetlené, že nadobudnutím polovice spoluvlastníckeho podielu došlo k sukcesii s právami užívať 1/2 nehnuteľnosti, tzn. že uvedené užívacie právo vo vzťahu k nadobudnutému spoluvlastníckemu právu zaniklo. Vo vzťahu k užívaniu nehnuteľnosti nad rozsah polovice však k žiadnej sukcesii nedošlo a toto právo nebolo nijakým spôsobom zrušené alebo dokonca napadnuté. Tieto skutočnosti uviedol najvyšší súd v 16 citovaného rozhodnutia. Išlo o štandardné právne nástupníctvo na základe vykonaného právneho úkonu darovacej zmluvy v rozsahu 1/2 spoluvlastníckeho podielu. Argumenty dovolateľky boli v plnom rozsahu predmetom preskúmania ústavného súdu v konaní I. ÚS 98/2023. Podanie bolo síce odmietnuté, ale z odôvodnenia súdu je jednoznačné, že sa podrobne zaoberal argumentami sťažovateľky. Ústavný súd v citovanom rozhodnutí poukázal na argumenty v rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky. Ako vyplýva zo samotného rozhodnutia, nepokladal rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky za judikáty platné pre územie Slovenskej republiky, ale pokladal ich za kvalifikovane odôvodnené právne názory, ktoré sa dajú prevziať a majú prevziať i do rozhodovania slovenských súdov. To znamená, že poukázal na právnu silu ich odôvodnenia s tým, že nezohľadnil ich formálnu váhu, nakoľko boli rozhodnutím orgánu cudzieho štátu. Čo sa týka iného ustálenia skutkového stavu, ktoré napáda dovolateľka v čl. II, na str. 3, posledný odsek, súd pri svojom rozhodovaní prihliadol i na darovaciu zmluvu z roku 2015. Z vyjadrenia žalovanej nie je zrejmé, prečo by na ňu prihliadnuť nemal. To, že súd vyslovil iný právny názor na skutkový stav neznamená zmenu skutkového stavu. Dovolací súd vychádzal zo skutkového stavu tak, ako bol ustálený súdmi nižšieho stupňa. Len právne posúdenie bolo iné.

62. Ďalej uviedol, že v čl. IV dovolateľka cituje viaceré súdne rozhodnutia a pokladá viaceré právne otázky, pri ktorých poukazuje na tam citované rozhodnutia súdov. Z položených otázok a citovaných rozhodnutí nie je zrejmé, čoho sa dovolateľka domáha, v čom vidí rozpor medzi dovolaním napadnutým rozhodnutím a ustálenou judikatúrou. V mnohých prípadoch ani nie je zrejmé, prečo vôbec takáto otázka bola nastolená, nakoľko príslušná právna otázka nebola ani predmetom konania. Ďalej sa vyjadril k právnym otázkam 1/-8/. K citovaným právnym otázkam vo všeobecnosti uvádza, že ak chce dovolateľka namietat porušenie práva na predvídateľnosť súdneho rozhodnutia a uplatniť dovolací dôvod, že súdy rozhodli v rozpore s ustálenou judikatúrou, tak okrem iného musí v konaní, ktoré mu predchádzalo, príslušné argumenty použiť. Uvádzané právne otázky vo väčšine neboli v konaní vôbec riešené a ich nesprávny výklad nebol namietaný. V samotnej podstate relevantných právnych otázok zostali len tie právne otázky, ktoré vyriešil dovolací súd a potvrdil aj ústavný súd vo svojom rozhodnutí ako závery správne. Z uvedených dôvodov namietá, že tieto argumenty neboli použité, resp. už boli vyvrátené v doterajšom konaní a žiadne nové argumenty v rozhodnutiach súdov neboli použité.

63. Darovacia zmluva z roku 1991 nevyklučuje v bode 6 spätný prevod, je tam riešené odstúpenie od zmluvy v prípade porušovania dobrých mravov. Žiadna zmluvná voľnosť darcov a obdarovaných na tzv. spätný prevod nebola v tomto ustanovení riešená a teda ani nemohla obmedzená. K obmedzeniu práva žalobkyne nedošlo. Žalobkyňa sama odišla z predmetného domu po tom, ako získala byt do vlastníctva. Takisto výmena zámkov nebránila žalobkyni v užívaní nehnuteľnosti, nakoľko sa mohla a môže dostať do domu cez garáž, ale najmä mala prijať kľúče od domu, čím by mohla vstúpiť aj hlavným vchodom. Žalobkyňa si nesprávne vykladá ustanovenia o bezdôvodnom obohatení a vychádza z právneho názoru, že bezdôvodné obohatenie vzniká už len tým, že časť nehnuteľnosti ona neužíva a v nehnuteľnosti bývajú iné osoby. V zmysle ustálenej judikatúry musí preukázať, kto a čo konkrétne užíva nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu alebo iného práva. K tomuto žalovaná nepredkladá žiadne dôkazy. V konaní nebolo vykonané podrobné dokazovanie. Súd sa obmedzil na to, že nehnuteľnosť ako takú užívajú všetci žalovaní a preto pôvodne neriešil otázku rozsahu užívania u jednotlivých užívateľov. Pokiaľ aj z výpovedí vyplynuli nejaké tvrdenia ohľadne užívania, tieto boli navzájom v rozpore a rozpory neboli odstránené. Rozpory sa snažil odstrániť okresný súd, ale napriek jeho názoru krajský súd prijal opačný skutkový záver bez toho, aby vo veci vykonal riadne dokazovanie.

64. Ako bolo poukázané v iných súvislostiach, vstup do práv a povinností v zmysle § 580 OZ nastal aj z iných právnych úkonov. Ako už bolo vysvetlené, žalovaní v 2/ a 3/ rade vstúpili do vlastníckeho práva žalovaného v 1/ rade tým, že získali jeho spoluvlastnícky podiel, ale právo na užívanie nehnuteľnosti v

rozsahu podľa zmluvy z roku 1991 im zostalo zachované. Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že prevodom 1/2 spoluvlastníckeho podielu na žalovaných v 2/ a 3/ rade by mohlo dôjsť k zániku užívacieho práva ako práva podobného vecnému bremenu, tak súdy ustálili, že k takémuto zániku nedošlo. Samotná žalobkyňa do spisu doložila rozhodnutia vyšších súdnych inštancií, podľa ktorých v prípade, že sa spoluvlastníci nedohodnú na výkone vlastníckeho práva a na spôsobe užívania, rozhodne súd, resp. ak existuje dohoda o užívaní a došlo k zmene pomerov, takisto na návrh niektorého spoluvlastníka o možnej zmene rozhodne súd. Obdobne to platí aj pri zániku vecných bremien, na ktoré žalovaná poukazuje ako na spôsob, že za svoje práva dostali adekvátnu náhradu. V každom prípade adekvátnu náhradu nedostali od nej a ani súd nerozhodol o tom, že by im uvedené právo zaniklo. Solidárna zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie osôb, u ktorých bezdôvodné obohatenie nevzniklo neexistuje.

65. Dovolateľka sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia od žalovaných v 2/ a 3/ rade z dôvodu, že užívajú jej spoluvlastnícky podiel. Ako už rozhodol dovolací súd v tejto veci a rozhodnutie potvrdil Ústavný súd Slovenskej republiky, u žalovaných v 2/ a 3/ rade sa nemôže jednať v žiadnom prípade o bezdôvodné obohatenie, keďže oni prípadne užívajú aj podiel žalobkyne na základe darovacej zmluvy, ktorou si užívacie právo vymienili. Z tohto dôvodu sú prípadné judikáty o solidárnom záväzku irelevantné.

66. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia na návrh žalovaného 1/a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

67. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala žalobkyňa v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) ako strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP)), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) a dovolanie žalobkyne podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

68. Dovolací súd v prvom rade poukazuje na to, že dovolacie dôvody sú obsahovo zhodné s dôvodmi jej dovolania vedeného na najvyššom súde pod sp. zn. 8Cdo/41/2024.

69. Dovolací súd z obsahu dovolania žalobkyne zistil, že výrok II. napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nebol predmetom dovolacieho konania vo vzťahu k žalovanému 1/, avšak z dovolania vyplýva, že žalobkyňa vytýkala, že v tomto výroku mala byť vyjadrená solidárna povinnosť plnenia žalovaného 1/ so žalovanými 2/ a 3/. Pre absenciu solidárnej povinnosti bol napadnutý aj výrok II. Dovolací súd zistil, že obsah dovolania žalobkyne v prvom rade smeroval proti právnomu záveru odvolacieho súdu o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaných 2/ a 3/, z ktorého dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu proti nim zamietol (čo tvorí okrem iného obsah výroku III, ktorým odvolací súd vo výroku III. o zamietnutí žaloby žalobkyne voči žalovaným 2/,3/ napadnutý rozsudok potvrdil). V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Žalobkyňa namietala, že odvolací súd rozhodoval na základe právneho názoru, ktorý „vytvoril“ svojím nezákonným rozhodnutím Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení spisová značka 7Cdo/285/2021 zo dňa 24.08.2022.

70. Dovolací súd poukazuje na to, že odvolací súd vychádzal z právneho názoru dovolacieho súdu, ktorý v bode 14 a 15 odôvodnenia zistil, že podľa bodu 5 darovacej zmluvy zo dňa 04.11.1991: „Prevodcovia M. X. a manželka si ponechávajú v predmetnej nehnuteľnosti právo doživotného bezplatného bývania a užívania predmetných nehnuteľností, ktoré im bude zabezpečené minimálne v 1 izbe s použitím príslušenstva. Toto právo, ktoré je osobným právom prevodcov nebude vyznačené ako ťarcha na predmetných nehnuteľnostiach, bude ako neurčité plnenie ocenené čiastkou 50 000 Kčs“. Dovolací súd konštatoval, že rozsah užívania bol vymedzený iba spodnou hranicou, t.j. ako minimálny. Obmedzenie užívania, prípadne výhrada užívania v prospech inej osoby neboli dohodnuté. Preto podľa obsahu zmluvy

im vyplýva oprávnenie užívať celý predmet zmluvy. Existencia tejto zmluvy bráni vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/ vzniku práva žalobkyne na odplatu za užívanie jej spoluvlastníckeho podielu.

71. Uvedený právny názor bol preskúmaný aj ústavným súdom. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 16. februára 2023 spisová značka I. US 98/2020 3 - 16 rozhodol o ústavnej sťažnosti žalobkyne proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. augusta 2022 č. k. 7 Cdo 285/2021 tak, že ústavnú sťažnosť odmietol. Ústavný súd v odôvodnení v bodoch 20, 21 uviedol, že: „Ústavný súd sa nestotožňuje s argumentom sťažovateľky, že najvyšší súd prijal závery bez znalosti, resp. v rozpore so skutkovým stavom zisteným krajským súdom. Najvyšší súd vychádzal z obsahu darovacej zmluvy z roku 1991, z jej čl. 5. Pritom už krajský súd na s. 40 svojho rozsudku uvádza, že predmetné nehnuteľnosti boli sťažovateľke a žalovanému v 1. rade darované žalovanými v 2. a 3. rade darovacou zmluvou z roku 1991 s tým, že darcovia si predmetným nehnuteľnostiam ponechávajú právo doživotného bývania v rozsahu najmenej jednej izby s príslušenstvom. Toto právo doživotného bezplatného bývania a užívania bolo dohodnuté ako právo osobné. A následne na s. 41 krajský súd konštatoval, že nezistil dôvody absolútnej neplatnosti tejto zmluvy, ktorá bola podrobená prieskumu aj v predchádzajúcich konaniach, v ktorých rovnako nebola konštatovaná jej absolútna neplatnosť. Najvyšší súd svojím postupom neporušil § 442 CSP. Vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľky o nadržaní najvyššieho súdu žalovaným z dôvodu stotožnenia sa s ich tvrdeniami ústavný súd uvádza, že najvyšší súd je pri rozhodovaní o dovolaní súdom, ktorý okrem rozhodovania o právach a povinnostiach sporových strán „súdi súdy“ s dôsledkami pre účastníkov konania súčasných i budúcich. Rozhodnutím o dovolaní sa cez interpretáciu vdychuje život právnym normám s dôsledkami pre celé územie Slovenskej republiky (I. US 336/2019). Aj v predmetnej veci išlo o rozdielny právny názor okresného súdu a krajského súdu na zánik užívacích oprávnení žalovaných v 2. a 3. rade na základe darovacej zmluvy z roku 1991 následkom nadobudnutia spoluvlastníckych podielov v roku 2015. Okresný súd bol toho názoru, že po roku 2015 vykonávali žalovaní v 2. a žalovaný v 3. rade užívacie práva čiastočne z titulu ich spoluvlastníckych podielov a čiastočne z titulu dohody v pôvodnej darovacej zmluve z roku 1991. Krajský súd naopak uviedol, že pokiaľ sa právo osobného užívania z titulu záväzku v roku 2015 zmenilo na právo užívať z titulu podielového spoluvlastníctva, môžu žalovaní v 2. a 3. rade užívať iba to, čo im patrí, podľa veľkosti ich podielu. Najvyšší súd prezentoval svoj právny názor v zhode s právnym názorom okresného súdu“.

72. Dovolací súd ďalej poukazuje na bod 17 odôvodnenia uznesenia Ústavného súdu zo dňa 16. februára 2023 spisová značka I. ÚS 98/2023 : „Podľa názoru ústavného súdu je však s ohľadom na skutkový stav prejednávanej veci a na skutočnosť, že rozdiel medzi záväzkovým a vecným právom osobného užívania veci spočíva najmä v jeho účinkoch (erga omnes v prípade vecných práv a inter partes pri právach zo záväzku), príliehavejší záver Najvyššieho súdu Českej republiky vyjadrený v rozsudku č. k. 22 Cdo 3864/2014 z 29. marca 2016, v ktorom riešil právnu otázku zániku vecného bremena (doživotného a bezplatného užívania časti domu) v situácii, keď sa oprávnený z tohto vecného bremena stal podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti, ktorá bola týmto vecným bremenom zaťažená. Podľa odkazovaného rozsudku ak sa stal oprávnený z vecného bremena užívania predmetných nehnuteľností ich spoluvlastníkom, vykonáva užívaním predmetných nehnuteľností podľa rozsahu dohodnutého v zmluve o zriadení vecného bremena (ako súčasti darovacej zmluvy, pozn.) čiastočne spoluvlastnícke právo na svojej ideálnej polovici a čiastočne právo k cudzej veci (na ideálnej polovici druhého spoluvlastníka). Keďže nemožno vymedziť hranice medzi ideálnymi spoluvlastníckymi podielmi, nemožno stanoviť, kedy vykonáva svoje spoluvlastnícke právo a kedy právo k cudzej veci. Na druhej strane je vecné bremeno ako také nedeliteľné, takže ho nemožno nadobudnúť iba vo vzťahu k ideálnej časti nehnuteľnosti, ani ho k ideálnej časti nehnuteľnosti nemožno stratiť. Ak sa teda stane oprávnený z vecného bremena užívania predmetných nehnuteľností ich spoluvlastníkom, toto vecné bremeno nezaniká. A to aj z toho dôvodu, že splnutie predpokladá jednoznačnú totožnosť oprávneného a povinného subjektu, ktorá v tomto prípade nenastala“.

73. Právne závery vyplývajúce uznesenia Ústavného súdu zo dňa 16. februára 2023 spisová značka I. ÚS 98/20203 boli žalobkyni ako sťažovateľke známe. Žalovaní 2/ a 3/vykonávali užívacie práva čiastočne z titulu ich spoluvlastníckych podielov a čiastočne z titulu dohody v pôvodnej darovacej

zmluve z roku 1991, ktorou skutočnosťou sa zaoberal už Okresný súd Prievidza v bode 37 rozsudku spisová značka 10C/16/2016 - 318 zo dňa 22. novembra 2019. Odvolací súd z týchto záverov vychádzal v bode 20 napadnutého rozsudku. Odvolací súd napadnutý rozsudok riadne odôvodnil riadne odôvodnil a nevykazuje znaky nepreskúmateľnosti .

74. Žalovaný 1/ netvorí so žalovanými 2/ a 3/ žiadny spoločný záväzok. Vo vzťahu k nemu nárok predstavoval iný právny titul - vydanie bezdôvodného obohatenia. Išlo o uplatnenie nároku z rôznych právnych titulov. Vznik spoločného záväzku vylučuje v zmysle § 511 ods.1 skutočnosť, že žalovaní 2/ a 3/ neboli v spore pasívne legitimovaní. Dovolací súd preto dovolanie žalobkyne v časti tvrdeného solidárneho záväzku, ktorý mal byť vyjadrený vo výroku II. zamietol ako nedôvodné podľa § 448 CSP.

75. Dovolací súd preto dovolanie žalobkyne smerujúce proti výroku III. napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako nedôvodné podľa § 448 CSP zamietol.

76. Dôvody dovolania proti výrokom IV.V.,VI.,VII. o trovách konania neboli v dovolaní žalobkyne špecifikované. Z obsahu dovolania možno vyvodit', že boli napadnuté iba ako závislé výroky od rozhodnutia vo veci samej. Odvolací súd správne rozhodol aj o trovách dovolacieho konania v zmysle ust. § 453 ods.3 CSP.

77. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods.2 CSP. Žalobkyňa a Žalovaný 1/ mali úspech len čiastočný, a to každý vo vzťahu k dovolaniu protistrany. Žalobkyňa podala dovolanie proti výroku II. až VII., teda v zamietavej časti proti žalovaným 2/ a 3/ vo vzťahu k nepriznanému nároku a úrokoch z omeškania ako spoločnému a nerozdielnemu a vo všetkých výrokoch o náhrade trov konania. Žalovaný 2/ a 3/ mali úspech vo vzťahu k dovolaniu žalobkyne, avšak podľa obsahu spisu im trovy v dovolacom konaní nevznikli. Podľa komentára ASPI k ust. § 262 : „, Ak úspešnej strane sporu alebo strane, ktorá procesne nezavinila zastavenie konania, preukázateľne v konaní žiadne účelne vynaložené výdavky ako trovy konania nevznikli, súd jej nárok na náhradu trov konania neprizná“. Dovolací súd preto v zmysle § 255 ods.2 vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

78. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.